Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра беларускай і замежнай філалогіі

УЗГОДНЕНА	УЗГОДНЕНА
Загадчык кафедры	Дэкан факультэта
_________А.М. Пісарэнка	________Ю. М. Галкоўская
“__” _________ 2022 г.	“__” _______ 2022 г.

ЭЛЕКЕТРОННЫ ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

БЕЛАРУСКАЯ ДРАМАТУРГІЯ І ТЭАТР

для спецыяльнасцей
1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках)
1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках)

Складальнік:
В. С. Варапаева, прафесар кафедры беларускай і замежнай філалогіі, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Разгледжана і зацверджана
на пасяджэнні Савета ўніверсітэта 12.06.2022 г.
пратакол № 12

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Складальнік:
В. С. Варапаева, прафесар кафедры беларускай і замежнай філалогіі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

Кафедра літаратурна-мастацкай крытыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

В. А. Грачова, дацэнт кафедры псіхалогіі і педагогікі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт

Разгледжаны і рэкамендаваны да зацвярджэння:
Кафедрай беларускай і замежнай філалогіі (пратакол ад 25.04.2022 г № 9);

Саветам факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый (пратакол ад _______________ г № ___.)

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ

1.	ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	4
2.	ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	
	Канспект лекцый	5
3.	ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	
	Тэматыка семінарскіх заняткаў (для студэнтаў завочнай формы навучання)	6
4.	РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ	
4.1	Заданні для кантролю ведаў	6
4.2	Пытанні для заліку	6
4.3	Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці	7
5.	ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	
5.1	Вучэбна метадычная карта для завочнай формы навучання	8
5.2	Асноўная і дадатковая літаратура	8

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

I. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Асноўнай **мэтай** вучэбнай дысцыпліны "Беларуская драматургія і тэатр" з'яўляецца фарміраванне ў студэнтаў разумення "першаснасці слова" і яго рэалізацыя ва ўсіх відах мастацтва ("Спачатку было Слова, і Слова было ў Бога, і Слова было Бог"), у прыватнасці ў драматургіі. Рэжысёрскае мастацтва – мастацтва стварэння гарманічнага цэласнага сцэнічнага твора з дапамогай творчай арганізацыі. Ажыццяўляецца на падставе задумы, інтэрпрэтацыі рэжысёра, узаемадзеяння з іншымі творамі мастацтва, а таксама працы ўсіх удзельнікаў стварэння пастаноўкі: акцёраў, мастака, кампазітара і г. д. Гэта від мастацкай творчасці, які дазваляе стварыць прасторава-пластычнае, мастацка-вобразнае рашэнне задумы твора з дапамогай уласцівых толькі яму выразных сродкаў.

Змест вучэбнай дысцыпліны "Беларуская драматургія і тэатр" вызначаецца яго **задачамі**:

– асэнсаваць паняцці "інтэрпрэтацыя", "узаемадзеянне" відаў мастацтва;

– выпрацаваць разуменне ролі асобы (чытача / гледача, рэжысёра, музыканта і інш.) у інтэрпрэтацыі літаратурнага тэкста;

– актывізаваць творчае ўяўленне, крэатыўнасць у рэалізацыі пэўнай задумы рэжысёра.

Студэнты павінны **ведаць**:

1) творчасць вядучых беларускіх драматургаў;
2) спецыфіку інтэрпрэтацыі зместу беларускіх драматычных твораў вядомымі рэжысёрамі.

Студэнты павінны **ўмець**:

1) крэатыўна падыходзіць да інтэрпрэтацыі твораў з пункту гледжання іх актуальнасці і змястоўнасці;
2) выпрацоўваць свой погляд на развіццё драматычнага жанру і рэалізаваць яго ў практычнай дзейнасці.

Вучэбная дысцыпліна "Беларуская драматургія і тэатр" цесна звязана з наступнымі вучэбнымі дысцыплінамі: "Беларуская літаратура", "Асновы рэжысуры і майстэрства акцёра", "Асновы драматургіі і сцэнарнага майстэрства" і інш.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны "Беларуская драматургія і тэатр" усяго прадугледжана 60 гадзін, з якіх 8 – аўдыторныя гадзіны. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 6 гадзін – лекцыі, 2 гадзіны – семінарскія заняткі. Рэкамендаваная форма кантролю ведаў – залік.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

II КАНСПЕКТ ЛЕКЦЫЙ

Тэма 1. Уводзіны

Прадмет і задачы вучэбнай дысцыпліны “Беларуская драматургія і тэатр”. Роля фальклора ў стварэнні першых драматычных твораў. Драматычныя творы К. Марашэўскага.

Тэма 2. Беларуская драматычная класіка і яе сцэнічнае жыццё

В. І. Дунін-Марцінкевіч – пачынальнік беларускай драматургіі. Стварэнне лібрэта камічных опер (“Сялянка” (“Ідылія”)). Супрацоўніцтва з С. Манюшкам. Сцэнічны лёс “Пінскай шляхты” (пастаноўкі: оперы Г. Вагнера, Р. Пуксты); пастаноўкі “Пінскай шляхты” М. Пінігіна (Польшча, “Славянскі базар”). Спецыфіка інтэрпрэтацыі літаратурнага зместу.

Спадчына Янкі Купалы і яе тэатральная жыццё (“Паўлінка”, “Раскіданае гняздо”, “Тутэйшыя”, “Адвечная песня” пастаноўкі Ф. Ждановіча, Л. Ліцвінава і інш.

К. Крапіва і яго роля ў развіцці нацыянальнай драматургіі (“Хто смяецца апошнім”, “Проба агнём”, “Брама неўміручасці” і г. д.). Вырашэнне актуальных праблем на сцэнічных падмостках (пастаноўкі І. Раеўскага, А. Кірэева (тэатр-студыя кінаакцёра)). Спецыфіка інтэрпрэтацыі літаратурнага зместу.

Тэма 3. Сучасная беларуская драматургія і яе тэатральнае ўвасабленне

Аналіз пастаноўкі оперы “Сівая легенда” музыка Д. Смольскага. Спецыфіка другой рэдакцыі. Рэжысёр М. Панджавідзэ (выкарыстанне камп’ютарнай графікі, занавес, які служыць праекцыйным экранам) і г. д. Спалучэнне і змена дэкарацый і музыкі (сцэнаграфія А. Касцючэнка).

Сцэнічны шлях твораў А. Макаёнка (“Лявоніха на арбіце”, “Зацюканы апостал”, “Трыбунал” і інш.). Пастаноўка ў розных тэатрах.

А. Дудараў. Праблематыка, сцэнічнае жыццё п’ес “Радавыя”, “Вечар”, “Чорная панна Нясвіжа” і інш. Асаблівасці развіцця канфлікту як спосаб развіцця сюжэта і выяўлення характарыстыкі асобы.

Пошук новых жанравых формаў, арыентацыя на творчы эксперымент: сучасная інтэрпрэтацыя (рэмейк класічных твораў беларускай літаратуры на сцэнічных падмостках). Дзейнасць А. Асташонка, Р. Баравіковай, І. Сідарука, Г. Марчука, С. Кавалёва, А. Курэйчыка.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

III ТЭМАТЫКА СЕМІНАРСКІХ ЗАНЯТКАЎ

Тэма: ***Сучасная беларуская драматургія і яе тэатральнае ўвасабленне***
(Падрыхтаваць прэзентацыю)

IV ЗАДАННІ ДЛЯ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ

1. Прагледзьце п’есу, якая ідзе у тэатрах Беларусі (класіка і сучаснасць).
2. Прачытайце творы ў арыгінале.
3. Параўнайце п’есу і арыгінал (знайдзіце супадзенні, розніцу і г. д.).
4. Вызначце ідэю твора; знайдзіце завязку, кульмінацыю і развязку.
5. Знайдзіце сродкі (узаемадзеяння з іншымі відамі мастацтва), якія выкарыстоўвае рэжысёр, як інтэрпрэцірue арыгінал.
6. Што, на ваш погляд, можна прапанаваць рэжысёру, каб задума аўтара твора цалкам рэалізавалася.

ПЕРАЛІК ТЭАРЭТЫЧНЫХ ПЫТАННЯЎ

для правядзення заліку
па вучэбнай дысцыпліне “Беларуская драматургія і тэатр”

1. Інтэрпрэтацыя М. Пінігіным п’есы В. І. Дуніна-Марцінкевіча “Пінская шляхта”.
2. Новае прачытанне п’ес Янкі Купалы у канцы ХХ ст.
3. Актуальнасць праблем п’ес К. Крапівы і іх вырашэнне ў тэатры.
4. “Сівая легенда” У. Караткевіча. Пастаноўка твора ў тэатры оперы і балета.
5. Сцэнічны лёс твораў А. Макаёнка (аналіз аднаго твора на выбар).
6. Асаблівасці развіцця канфлікта ў творах А. Дударава.
7. Творчыя пошукі А. Асташонка і І. Сідарука.
8. Рэалізацыя творчых задум С. Кавалёва (рэмэйк).
9. Жанравая спецыфіка твораў Г. Марчука.
10. Драматычныя творы А. Курэйчыка (у тэатры, кнігі).
11. Аналіз адной з п’ес І. Сідарука.
12. Аналіз адной з п’ес Я. Купалы.
13. Асуджэнне бюракратызму, ашуканства, кар’ерызму ў п’есах А. Макаёнка (камедыя “Лявоніха на арбіце”).
14. Герменеўтычная драматургія С. Кавалёва (п’есы “Стомлены д’ябал”, “Тарас на Парнасе”).
15. Зварот да гісторыі ў п’есах А. Петрашкевіча (п’еса на выбар).
16. Спецыфіка драматургічнага жанру.
17. Канфлікт у творах А. Макаёнка і яго рэалізацыя на сцэне (“Трыбунал”).
18. П’еса Я. Купалы “Тутэйшыя” і яе сцэнічны лёс.
19. Структура трагікамедыі (элементы фарсу) “Трыбунал” А. Макаёнка.
20. “Ладдзя роспачы” У. Караткевіча. Рэалізацыя мастацкага зместу ў лялячным тэатры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Балы	Крытэрыі ацэнкі
1 (адзін), не залічана	Адсутнасць ведаў і кампетэнцый у рамках вучэбнага курса; адмаўленне ад адказу
2 (два), не залічана	Фрагментарныя веды ў межах вучэбнага курса; наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак
3 (тры), не залічана	Недастаткова поўны аб'ём ведаў у межах вучэбнага курса
4 (чатыры), залічана	Валоданне ведаў і кампетэнцый у рамках вучэбнага курса, выкарыстанне навуковай тэрміналогіі
5 (пяць), залічана	Дастатковы ўзровень ведаў у рамках вучэбнай праграмы
6 (шэсць), залічана	Дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы
7 (сем), залічана	Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; лагічны і разгорнуты адказ; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры
8 (восем), залічана	Сістэматызаваныя, грунтоўныя і трывалыя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; выкарыстанне цытат; самастойнасць высноў; адказ на дадатковыя пытанні
9 (дзевяць), залічана	Сістэматызаваныя, грунтоўныя і трывалыя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; прадуманы, лагічны, разгорнуты, абгрунтаваны адказ, які не патрабуе дадатковых пытанняў; поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры
10 (дзесяць), залічана	Сістэматызаваныя, грунтоўныя і трывалыя веды па ўсіх раздзелах праграмы; свабоднае валоданне навуковай тэрміналогіяй і арыентацыя ў тэорыі

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

V ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны
для студэнтаў завочнай формы навучання

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць аўдыторных гадзін		Форма кантролю ведаў
		лекц.	сем.	
1.	Уводзіны	2		
2.	Беларуская драматычная класіка і яе сцэнічнае жыццё	2		
3.	Сучасная беларуская драматургія і яе тэатральнае ўвасабленне	2	2	чытацкія дзённікі; гутарка-дыспут
	Усяго	**6**	**2**	

Літаратура

Асноўная

1. Мировая художественная культура. XX век: кино, театр, музыка / Л. М. Баженова [и др.] – СПб.:Питер Пресс, 2009. – 425 с.
2. *Няфёд, У. І.* Гісторыя беларускага тэатра: вучэб. дапам. для тэатральна-мастацкага інстытута / У. І. Няфёд. – Мінск: Выш. шк., 1982. – 543 с.
3. *Эгри, Л.* Искусство драматургии. Творческая интерпретация человеческих мотивов: пер. с англ. / Л. Эгри. – М. Альпина нонфикшн, 2020. – 430 с.

Дадатковая

1. В. І. Дунін-Марцінкевіч “Сялянка (Ідылія)”, “Пінская шляхта”
2. Я. Купала “Паўлінка”, “Тутэйшыя”
3. К. Крапіва “Хто смяецца апошнім”, “Брама неўміручасці”
4. У. Караткевіч “Сівая легенда”
5. А. Макаёнак “Трыбунал”, “Зацюканы апостал”
6. А. Дудараў “Радавыя”, “Вечар”, “Палачанка”
7. А. Асташонак “Камедыянт, ці Узнёсласць сумнай падзеі”
8. Р. Баравікова “Барбара Радзівіл”
9. Г. Марчук “Несцепка”, “Зімовая песня жаўрука”
10. С. Кавалёў “Стомлены д’ябал”, “Тарас на Парнасе”
11. А. Курэйчык “Загублены рай”
12. І. Сідарчук “Меч акела”
13. А. Федарэнка “Жаніх па перапісцы”

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ